

4. WiseCow. URL: <https://wisecow.com.ua/all-courses/> (дата звернення 30.03. 2020)

УДК 37.018:7:908]:7:37.091.4(043.2)

Качур Мирослава Михайлівна,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

ОСВІТНЬО-ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОГО КРАЄЗНАВСТВА У СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Реформування загальної середньої освіти в контексті ідей Нової української школи передбачає оновлення змісту навчання, спрямованого на формування ключових компетентностей, основою яких є «досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них» [2, с.93]. Згідно чинного Державного стандарту початкової освіти та типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти, метою навчання мистецтва є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини [2, с.178].

Серед цінностей української національної культури важливе місце посідає мистецтво, яке здатне впливати на духовний світ людини не тільки на рівні свідомості, раціонального мислення і пізнання, але й на рівні підсвідомості, емоційного осягнення, інтуїції. Художнє краєзнавство, що несе в собі збереження і відтворення художньої спадщини рідного краю, має невичерпні можливості у вихованні національно-патріотичних почуттів, формуванні художньо-естетичних орієнтацій підрастаючого покоління, розвитку освітньо-пізнавальних, пошуково-дослідних та художньо-творчих компонентів особистості. Вивчення художнього

краєзнавства, як складової художньо-творчої діяльності учнів на уроках мистецтва, передбачає прилучення дітей до джерел народної культури шляхом ознайомлення з українськими традиціями, звичаями та обрядами, вивчення регіонального фольклору (пісенного, танцювального), професійного музичного мистецтва, поширених у краї різновидів декоративно-ужиткового мистецтва (вишивки, писанкарства, лозоплетіння тощо). На основі зазначених культурологічних засад формується світогляд, ціннісні орієнтації, ідеали і переконання школярів, набувається соціальний досвід. Окрім музичного, хореографічного й образотворчого мистецтва, освітньо-виховний потенціал художнього краєзнавства включає також пам'ятки скульптури та архітектури, різновиди театрального мистецтва і кінематограф, професійну музику композиторів – уродженців краю, широку палітру народного та професійного малярства, ландшафтний еко-естетичний простір.

Таким чином, реалізація цілей і завдань мистецької освітньої галузі, що здійснюється за трьома змістовими лініями – «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», суттєво збагатиться за умови впровадження у зміст інтегрованих предметів чи предметів за окремими видами мистецтва елементів художнього краєзнавства. Вважаємо доцільним більш детально зупинитися на провідних компонентах навчально-виховної роботи з художнього краєзнавства – музичному та образотворчому мистецтві.

Мальовниче Закарпаття завжди надихало художників на творчість. Серед видатних українських митців ХХ століття відомі імена закарпатців – Й. Бокшая, А. Ерделі, З. Шолтеса, Ф. Манайла, Е. Коцки, В. Микити та ін., які створили своєрідну закарпатську художню школу, збагачували край власною працею, творчими здобутками. Вивчення творчості цих митців – важливий засіб патріотичного виховання, пізнання школярами культури, життя і побуту закарпатців, людей праці, природи рідного краю, що втілені у живописних пейзажах, величних картинах гір, струнких красунь-

смерічок, озер, річок та лісових водоймів (Й. Бокшай «Зима», «Річка в горах», «Синевірські полонини», «Хустський замок», «Ужгородський замок»; А. Ерделі «Останній сніг», «Весна в Карпатах», «Мукачівський замок»; Ф. Манайло «Після дощу», «Над Тисою»; Е. Коцка «Зима в селі Тихий», «Весна в Ясінях»; З. Шолтес «Колочавські полонини», «Старе село на Верховині») На портретах та картинах побутового жанру діти мають змогу побачити простих працюючих людей різних професій (Й. Бокшай «Бокораші», «Старий гуцул»; Г. Глюк «Лісоруби», «Портрет доярки»; А. Ерделі «Портрет артистки К. Балог»; А. Коцка «Верховинка», «Гуцулка»; В. Микита «Моя мамка», «Дідо-садівник», «Збирання картоплі»).

Водночас музична культура краю також багата на професійну творчість. Для слухання музики на уроках добираються нескладні твори або фрагменти композицій Є. Станковича (фрагменти з фольк-опери «Цвіт папороті»), Д. Задора (симфонічні поеми «Верховина», «Карпатська веселка»), С. Мартона (вокально-хореографічна композиція «Закарпатські орнаменти», пісня «Гей, чули гори»), В. Ковалю («Пісня про Довбуша», «Вівчарик», «Три трембіти»).

Важливим аспектом художньо-красознавчої роботи є поєднання патріотичного та полікультурного виховання школярів. Закарпаття – багатонаціональний регіон України, представники якого протягом багатьох віків дружно живуть на цій землі, що вкрай важливо враховувати у процесі навчання і виховання учнів. Під час вивчення творів композиторів Закарпаття увага звертається на характерні риси угорської музики (С. Мартон «Чардаш»), ритмо-інтонаційну природу гуцульських мелодій, особливості інструментальної гри на найпоширенішому та улюбленому народом інструменті – цимбалах (Д. Задор «Концерт для цимбалів з оркестром»), синкопований ритм, що найяскравіше відбився у коломийкових зразках.

Отже, вивчення художнього краєзнавства у змісті мистецької освітньої галузі сприяє художньо-естетичному розвитку школярів, забезпечує формування культурної та інших ключових компетентностей особистості.

Джерела

1. Качур М. М. Вивчення мистецтва рідного краю у початкових класах (на матеріалі Закарпаття) /М. М. Качур // Початкова школа. – 2004. – №11. – С.23-24.
2. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240с.

УДК 37.091.313:7]:373/.3/.5(477)

Качур Наталія Юріївна,
гуманітарно-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету
м. Мукачево, Україна

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У НУШ

Державна політика у сфері реформування загальної середньої освіти визначає орієнтири розвитку Нової української школи, в якій активно змінюються цілі, результати, зміст, підходи до організації та оцінки якості освітнього процесу.

Згідно з Концепцією Нової української школи в початковій школі впроваджено новий зміст освіти, який повинен забезпечувати освітні потреби кожного учня відповідно до його нахилів, інтересів, можливостей, де пріоритетним є виховання загальнолюдських цінностей, формування ключових компетентностей та вміння навчатись впродовж життя [2].

Формування нового покоління дітей не можливе без мистецтва, яке стає органічною складовою початкової освіти. Саме на мистецьких уроках можна створити таке культурне середовище, яке сприятиме розв'язанню



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>